

**Türkiye Cümhuriyetile Japonya İmparatorluğu arasında
aktolunan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki
hakkında 1/837 numaralı kanun lâiyhası ve İktisat ve Hariciye
Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube :

Sayı : 6/428

12 - II - 1931

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti ile Japonya İmparatorluğu arasında akit ve imza olunan ticaret ve seyri sefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 11-II-931 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükümeti ile Japonya İmparatorluğu salâhiyettar Murahhasları arasında 11 Teşrinievvel 1930 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan ticaret ve Seyrisefain Mukavelesi, merbut kanun lâiyhasile Büyük Meclisin tetkik ve tasdikine arz ediliyor.

Mukavelename ticaret ve seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmilel kabul edilmiş olan son muahedelere mümasildir. Ahkâmı umumiyesi itibarile diğer Devletlerle aktettiğimiz emsali muahedelerin aynıdır

Hükümetimiz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin edecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarımıza arz eder.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar № 48

Esas № 1/837

Yüksek Reisiğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Japonya İmparatorluğu arasında 1930 senesi birinci teşrininin on birinci günü Ankarada akit ve imza olunan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi ile tasdikine ait olan kanun lâiyhası tetkik ve müzakere edildi:

Listesiz olan ve en ziyade müsaadeye mazhar milletler esası üzerine tanzim kılınan bu mukavelenamenin gerek ticaret ve gerek seyrisefain noktai nazarından diğer Devletlere yapılan emsaline muvafık olduğu anlaşılmalıdır. Kanun lâyihasile beraber aynen kabulüne karar verilmiştir.

Havalesi veçhile Hariciye Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. En. Rs.	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza	Âza
	Mardin	Afyon	Edirne	Ş. Karahisar	Mardin	Mersin
<i>M. Rahmi</i>	<i>Ali Rıza</i>	<i>İzzet</i>	<i>Fayık</i>	<i>İsmail</i>	<i>Nuri</i>	<i>Hakkı</i>
Âza	Âza	Âza	Âza			
Denizli	Adana	İstanbul				
<i>E. Aslan</i>	<i>Kemal</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Zamir</i>			

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar № 9
Esas № 1/837

23 - III - 1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile Japonya İmparatorluğu arasında 11 teğrini evvel 1930 tarihinde Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına ait olup encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası ve merbutu, İktisat Encümeninin mazbatasile birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Bu mukavelenamenin ahkâmı umumiyesi itibarile beynelmilel kabul edilmiş olan esaslara uygun ve Cümhuriyet Hükümetinin diğer devletler ile aktettiği emsali mukavelenamelerin aynı bulunduğu anlaşılmalıdır. Kanun lâyihasile beraber encümenimiz tarafından aynen kabulüne ve Heyeti Umumiyenin tasdikına arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdimine karar verilmiştir.

Hariciye En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
<i>Saffet Ziya</i>		<i>Zeki Mesut</i>	<i>Nusrat Sadullah</i>	<i>Necmettin</i>	<i>Yusuf Kemal</i>
Âza	Âza	Âza			
<i>Fazıl Ahmet</i>	<i>Münir</i>	<i>İ. Süreyya</i>			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cümhuriyeti ile Japonya İmparatorluğu arasında münakit ticaret ve Seyrisefain mukavelesinin tasdikine mütedair kanun lâiyhası

Kanun numarası:

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Japonya İmparatorluğu arasında 1930 senesi teşrinievvelinin on birinci günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11-II-931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâi	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	
Hasta	Dr. T. Rüşti	M. Abdülhalık	
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Esat	Hilmi	Mustafa Şeref	Hasta

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cümhuriyeti ile Japon İmparatorluğunun arasında aktolunan ticaret ve seyrisefain mukavelesinin tasdikine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — » » »

MADDE 3 — » » »

TÜRKİYE İLE JAPONYA ARASINDA TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUAHEDENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi

Diğer taraftan

Haşmetlu Japonya İmparatoru

Memleketleri arasında ticaret ve seyrisefain münasebetlerini tanzim etmek arzusunda olduklarından bir muahedename aktine karar vermişler ve bu maksatla, murahhasları olmak üzere, Türkiye Cümhuriyeti Reisi:

Diyarbakir Mebusu esbak vekil ve Büyük Elçi Zekâi, Burdur Mebusu Şeref, Hariciye Vekâleti Müsteşarı Menemenli Numan Beyleri;

ve Haşmetlu Japonya İmparatoru:

Türkiyede Japonyanın Maslahatgüzar Vekili Müsyü Nioji Nihei'yi tayin etmişlerdir.

Müşarileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini tesbit ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Menşei Yüksek Âkit taraflardan biri olan tabii veya mamûl müstahsallar, mevrileri neresi olursa olsun, diğerinin ülkesine ithal olundukları zaman, gümrük resmine, munzam resimlere, tezyit emsaline veya her hangi başka resim ve mükellefiyetlere müteallik hususlarda, en ziyade müsaadeye mazhar mamleketin mmtakavî tesmiyeleri ne olursa olsun - mümasil müstahsallarına bahşedilmiş veya ileride edilebilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmıyacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerinin ülkesine ihraç edilecek tabii veya mamûl müstahsallar en ziyade müsaadeye mazhar millet ülkesine gönderilen mümasil müstahsallara tatbik edilen veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek resim ve mükellefiyetlere tabi tutulmıyacaklardır.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi teminatı ithalât ve ihracat resimlerinin istifa tarzına, emtianın gümrük ambarlarına vazına, gümrük aidat ve muamelâtına, ithal edilen emtianın muayene ve tahlili usulüne şamildir.

Madde — 2

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden, diğerinin ülkesinden gelen veya o ülkeye giden her hangi bir maddenin ithal veya ihracı üzerinde - diğer her hangi bir memlekette ithal veya herhangi diğer bir memlekte ihraç edilen mümasil maddelere de teşmil edilmedikçe - hiç bir memnuiyet veya takyit idame veya ihdas edilmeyecektir. Maahaza bu maddenin hükmü, gerek harp zamanında, gerek sıhhi tedabir dolayısıyla, gerekse faideli hayvanların ve nebatların hayatını hastalıklardan ve muzir tufeylilerden vikaye maksadile idame veya ihdas edilen memnuiyet veya takyitlere kabili tatbik değildir; şurası daima mukarrerdur ki, mezkûr memnuiyet veya takyitlerin aynı şerait dahilinde bulunan diğer ecnebi memleketlere aynı zamanda ve aynı tarzda teşmil edilmesi meşruttur.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflar kendi ülkeleri üzerinde transit serbestisini yekdiğerine mütekabilen bahşederler ve bundan dolayı istatistik resimleriyle muhafaza ve mağaza masrafları müstesna olmak üzere, hiç bir transit resmi almamağı taahhüt ederler.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesine duhulde bazı ithalât maddeleri hakkında muhtelif gümrük resimleri mevcut olduğu takdirde diğerinin ülkesinden gelen maddelerin en aşağı resim-

lerden istifadeleri için menşe şahadetnamesi talep edilebilecektir.

Menşe şahadetnameleri gerek mürsilin mensup olduğu ticaret ve sanayi odaları, gerek gümrük makamı gerekse mürselünileyh memleketin kabul edeceği her hangi teşkilât veya heyet tarafından ita olunacaktır. Bunlar mürselünileyh memleketin siyasî veya konsolosluk mümessili tarafından tasdik edileceklerdir.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinde Devlet, vilâyetler, kazalar ve nahiyeler hesabına olarak bir maddenin istihsali, imali, veya istihlâki üzerine vazedilmiş veya edilecek olan dahilî resimler hiç bir sebeple iki taraf müstahsallarıma, aynı cinsten olan yerli müstahsallara yahut mümasil yerli müstahsallar bulunmadığı takdirde en ziyade müsaadeye mazhar milletinkilere tatbik edildiğinden daha ağır bir surette tarholunmıyacaktır.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflardan birinin tebaasından ticaret ve san'at erbabı ile kezalik bu âkit taraf ülkesinde mukim olup orada ticaret ve san'atlarını icra eden ticaret ve san'at erbabı, diğer taraf ülkesinde, gerek bizzat gerek seyyar ticaret memurları vasıtasile nümune ile veya nümunesiz mübayaatta bulunabilecekler veya sipariş alabileceklerdir. Bu ticaret ve san'at erbabı ve bunların seyyar ticaret memurları böylece mübayaatta buldukları ve siparişler aldıkları zaman mükellefiyet ve teshilât hususlarında en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden istifade edeceklerdir.

Nümune olarak getirilen maddeler, her iki memlekette, bunların tekrar ihraçlarını veya kanunen muayyen mühlet zarfında ihraç edilmedikleri takdirde icap eden gümrük resimlerinin tediye-sini temin için müesses gümrük nizam ve muamelelerine tevfiakan gümrük resminden muvakkaten muaf olarak kabul edileceklerdir. Maahaza bu imtiyaz kemiyet veya kıymeti dolayısıyla nümune telâkki olunmıyacak veya mahiyeti itibarile tekrar ihracı esnasında ayniyat tesbit edilemeyecek olan maddelere şamil olmıyacaktır. Bir nümunenin, muafiyeti, rüsumiyeden müstefit olup olamı-yacağını tayin hakkı, bileümle ahvalde, münhasıran ithalin vuku bulduğu mahallin salâhiyettar makamlarıma aittir.

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflardan her biri, diğer tarafın her hangi diğer bir milletin mümasil mümessillerini kabul ettiği şehir ve limanlarında ikamet edebilecek olan başkonsolos, konsolos ve muavin konsoloslar tayin etmek serbestisine malik olacaktır. Maamafih, bu başkonsolos, konsolos ve muavin konsoloslar nezdine tayin edildikleri memleket Hükûmeti tarafından müesses usule tevfiakan berat veya sair muktazi müsaadenameleri istihsal eylemedikçe vazife ifasına başlayamıyacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin konsolosları diğer tarafın ülkesinde, her hangi diğer bir ecnebi memleketin mümasil konsoloslarına bahşedilmiş veya edilecek olan bileümle imtiyaz, istisna ve muafiyetlerden, mütekabilyet şartile müstefit olacaklardır.

Madde — 8

Yüksek Âkit taraflardan birinin bir tebaasının diğer tarafın ülkesinde vefatı takdirinde, akrabası olmakla beraber, vefat mahallinde müteveffanın memleketi kanunlarının kendisine terekeyi muhafaza altına almıya ve idare etmeğe mesâğ verdiği hiç bir kimse bulunmazsa, müteveffanın tebaası bulunduğu memleketin salâhiyettar konsolosu, icap eden resmi muameleleri yaptıktan sonra müteveffanın mallarının bulunduğu memleket kanunlarının tayin ettiği şekil ve hudut dahilinde terekeyi muhafaza altına almıya ve idare etmeğe mezun olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, müteveffaların terekelerinin idaresi hususunda, Yüksek Âkit taraflardan birinin her hangi diğer ecnebi bir memleketin konsoloslarına evvelce bahşetmiş olduğu veya bilâhare

bahşedeceği bircümle imtiyaz, istisna ve muafiyetler, mütekabiliyet şartile, derhal diğer Yüksek Âkit tarafın konsoloslarına teşmil edilecektir.

Madde — 9

Yüksek Âkit taraflardan birinin diğer tarafın ülkesinde ikamet eden konsolosları, birinci tarafın gemilerinden firar etmiş olan, ikinci taraf tebaalarından gayri, gemici efradı geri almak için mahallî hükûmet tarafından kanunun müsaade ettiği nisbette muavenete mazhar olacaklardır.

Madde — 10

Yüksek Âkit taraflardan her biri, diğer tarafın gemilerine, kendi bahri limanlarında, limana serbestçe duhul ve limandan istifade hakkında ve seyrüsefer ile gemilerin ve hamule ve yolcularının ticarî muamelâtında ve tahmil ve tahliye vesaitinde bahşettiği teshilâttan tamamen intifa etmek hususlarında ve kezalik hükûmet, resmî makamlar imtiyaz sahipleri veya her nevi müesseseler nam ve hesabına cibayet edilen her türlü rüsum ve tekâlifte, kendi sefainine mahsus muameleye mü-savi bir muamele teminini taahhüt eyler.

Madde 11 —

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup bir sefinenin diğer taraf sahillerinde batması, karaya oturması hasara veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hadiselerde, bu sefine, gerek kendisi gerek hamulesi itibarile, mütekabil memleketlerden her birinin kanunî mevzuatının, mümasil ahvalde, kendi gemilerine bahşettiği aynı himaye ve teshilâttan müstefit olacaktır. Kaptan, mürettebat ve yolculara - gerek şahısları, gerek sefine ve hamulesi için - mahallî tebaalara yapılan derecede muavenet ve muzaheret gösterilecektir.

Tahlisiyeye müteallik ameliyat memleketin kavaninine tevfikân icra edilecek ve mümasil ahvalde mahallî tebaaların tabi tutulduğundan daha ağır tahlisiye masrafı tediye edilmeyecektir.

Bundan başka, Yüksek Âkit taraflar, kurtarılan emtianın, dahilî istihlâke tahsis edilmiş olmadıkça, hiç bir gümrük resmi tediyesine tabi tutulmamasında mutabık kalmışlardır.

Madde — 12

Gemilerin tabiiyeti, mevzubahs geminin mensup olduğu devletin kanunları mucibince her memleketin salâhiyettar makamı tarafından verilir gemide mevcut bulunan senet ve patentlerle tayin edilecektir.

Madde — 13

Yüksek Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyıp diğer tarafın bir limanına, orada gerek hamulelerini eenebi bir semti maksut için teşkil veya ikmal etmek, gerek eenebi memleketten getirdikleri hamulelerini kısmen veya kâmilen tahliye eylemek maksadile giren gemi ve vapurlar, mütekabil memleketlerin kanun ve nizamlarına uyarak ve mümasil ahvalde yerli gemilerin tabi olduğu veya olacağından başka rüsum tediye etmeksizin, hamulelerinin aynı memleketin diğer limanına yahut bir eenebi limana mahsus olan kısmını gemi dahilinde hıfız ve bunu tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde — 14

Bu muahedename:

1 — Yüksek Âkit taraflardan her birinin mütekabil kanunlarile tanzim edilmekte devam edecek olan kabotaja:

2 — Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut memleketlere hudut ticareti hakkında bahşedilmiş veya atiyen bahşedilecek müsaadelere;

3 — Bir veya müteaddit memleketlerle aktedilmiş veya edilecek olan bir gümrük ittihadından münbais hususî müsaadelere;

4 — Yüksek Âkit taraflardan birinin millî sayıt istihşalâtına veya millî sayda temsil edilen avcılık istihşalâtına, bunların ithaline müteallik hususlarda, bahşedilen veya ileride edilecek olan muameleye;

5 — Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayıt icrasına;

6 — Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış bulunan memleketler arasında gümrük tarifesi hususunda, mevcut veya ileride ihdas edilecek olan hususî menfaat ve müsaadelere;

7 — Millî ticareti bahriyeye bahşedilen tergiplere;

8 — Limanların, açıkta demirleme mahallerinin ve sığ sahillerin bahri hizmetlerinin ifasına, kezalik kılavuzluk, cer, bahri yardım ve tahlisiye icrasına bu ameliyelerin iki taraf kara sularında ve Türkiye için Marmara denizinde icra edilmeleri takdirinde,

tatbik edilmez.

Madde — 15

7,8 ve 14 üncü maddelerde olduğu gibi, bu muahedenamenin sarıh surette muhalif ahkâma tabi tuttuğu ahval mahfuz kalmak şartile, ticaret ve seyrisefaine müteallik bütün hususlarda, Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden herhangi bir Devletin tebaa veya gemilerine bahşedilmiş veya ileride edilecek olan herhangi müsait muamelenin, şartsız ve tavizsiz olarak, diğer tarafın tebaa veya gemilerine derhal teşmil edileceğini Yüksek Âkit taraflar kararlaştırmışlardır; iki tarafın bu husustaki fikri, yukarıda zikredilen müstesna ahval hariç kalmak üzere, bir tarafın ticaret ve seyrisefainine diğer tarafta, her hususta, en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi temin etmektedir.

Madde — 16

Bu muahedenamenin ahkâmı Yüksek Âkit taraflardan biri veya diğerine ait bulunan veya onun tarafından idare edilen bileümle ülkelere ve araziye kabili tatbiktir.

Madde — 17

Bu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün olan süratle Ankarada teati edilecektir.

Muahedename, tasdiknamelerin teatisinden otuz gün sonra meriyete girecektir.

Meriyete girdiği tarihten itibaren üç sene müddetle muteber olacaktır. Mezkûr müddetin inkızasından lâakal altı ay evvel Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden feshedilmediği takdirde bu muahedename kendiliğinden temdit edilmiş olacak ve feshi gününden itibaren altı ay müddetin hitamma kadar meriyette kalacaktır.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere mütekabil murahhaslar bu muahedenameyi imzalamışlar ve mühürlerle mühürlemişlerdir.

Ankarada, beşinci Showa senesinin onuncu ayının on birinci gününe müsadif olan 1930 senesi onuncu ayının on birinci günü, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi
Mustafa Şeref
Numan

Hioji Nihei

İMZA PROTOKOLU

Bu günkü tarihle aktedilen bu muahedenamenin imzasına mbaeret esnasında zirde imzaları bulunan murahhaslar berveçhi ati hususatı kararlatırmılardır :

1 - Şurası mukarrerdir ki yüksek âkit taraflardan her birinin dumpinge müteallik kanunı mevzuatı işbu muahedename ahkâmı ile haleldar olmamıştır.

2 - Şurası mukarrerdir ki, Türkiyenin, millî sancak taşıyan ve Türk limanları arasında posta çantalarının nakli hizmetini muntazaman yapan gemilere fener resmi üzerinden tenzilât bahetmesi keyfiyeti onuncu madde ahkâmını haleldar etmez.

3 - Kezalik Şurası da mukarrerdir ki Türkiye ile Japonya arasında Ankarada 30 temmuz 1929 tarihinde imzalanmış olan muvakkat ticareî itilâf bu muahedenamenin meriyete girmesini müteakip derhal hükümden sakıt olacaktır.

Bu protokol bu muahedenamenin mteemmim cz olacak ve onunla aynı zamanda meriyete girecektir.

Ankarada, 11 terinievvel 1930 (Showa 5) tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Mustafa Şeref

M. Numan

Hioji Nihei